

М. І. Карлін – завідувач кафедри менеджменту, податкової та бюджетної політики Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, доктор економічних наук, професор

«Економічна геологія родовищ залізистих кварцитів»^{*}
(рецензія на монографію Г. І. Рудька, О. В. Плотнікова,
М. М. Курило, С. В. Родованова

Розвиток металургійної промисловості України, яка забезпечує суттєву частину експорту нашої країни, значною мірою залежить від економічної оцінки запасів залізних руд, у тому числі й залізистих кварцитів. Тому рецензована монографія написана на актуальну тему.

Наукова новизна роботи полягає в розробленні механізму економічної оцінки економічної цінності родовищ залізних кварцитів в Україні, що потрібно для визначення першочерговості в їх експлуатації.

Автори рецензованої монографії врахували основні чинники, які впливають на економічну ефективність видобутку залізних кварцитів на різних родовищах в Україні. До них належать гірничо-геологічні та економічні чинники. До економічних чинників обґрунтовано включені такі: фізико-географічні особливості району, транспортні умови, забезпеченість енергетичними ресурсами, наявність у районі родовищ інших корисних копалин та гірничодобувних підприємств, значення корисної копалини для економіки країни, рівень потреб та ступінь забезпеченості цим видом корисних копалин. Важливо, що під час економічної оцінки корисних копалин автори монографії вказують на потребу врахування й кон'юнктурних чинників (попиту ринків збуту, ціну на продукцію тощо).

На увагу фахівців заслуговує і розроблена авторами монографії методика детальної геолого-економічної оцінки корисних копалин, у якій враховано межу економічної доцільності промислового використання корисної копалини.

Можна погодитися з думкою авторів монографії, що для обґрунтування оптимального варіанта кондицій для підрахунку запасів корисних копалин і оптимального варіанта промислового освоєння оцінювального родовища слід використовувати такі показники: балансові запаси корисних копалин; річна продуктивність підприємства; ціна одиниці товарної продукції; надходження від реалізованої товарної продукції; експлуатаційні витрати; прибуток від виробничої діяльності підприємства; капіталовкладення; чистий грошовий потік; норма дисконту; чистий дисконтований грошовий потік; індекс прибутковості; внутрішня норма прибутковості; термін окупності капіталовкладень; рентабельність виробничої діяльності гірничодобувного підприємства; дохід власника надр.

У рецензованій монографії також виділено особливості оцінки залізистих кварцитів, які поділені на спільні для всіх експлуатованих об'єктів та специфічні для вітчизняних родовищ залізних руд. До останніх автори зараховують насамперед такі, як: розроблення одним ГЗК кількох родовищ, що ускладнює розмежування фактичних даних з окремого родовища при загальній звітності підприємства; тривалий термін розроблення родовищ залізистих кварцитів, що потребує масштабних капіталовкладень для зміни зношеного обладнання; особлива структура капіталовкладень в освоєння родовищ, яка складається з реінвестицій в основні фонди чинного підприємства та інвестицій у проекти розвитку.

Практиків (і економістів, і геологів) зацікавить розрахунок мінімального промислового вмісту корисного компонента при ГЕО, що експлуатуються, на прикладі родовища Велика Глеюватка ЦГЗК.

Сильною стороною рецензованої монографії є максимальне врахування екологічних показників при геолого-економічній оцінці родовищ залізистих кварцитів в Україні. Прикладом в цьому контексті є розрахунок капіталовкладень у ліквідаційні роботи на Інгулецькому родовищі.

Водночас до роботи є низка зауважень і побажань.

1. Недостатньо розробленою проблемою в монографії є економічна оцінка виникнення економічних ризиків при розробленні родовищ залізистих кварцитів в Україні (с. 75).

2. Дуже складною проблемою є прогнозування цін на залізорудну сировину, що поки не знайшло ґрунтового відображення в рецензованій монографії, виданій 2010 р., до уваги в ній

© Карлін М. ..., 2013

* Рудько Г. І., Плотніков О. В., Курило М. М., Родованов С. В. (К., 2010. – 272 с).

чому взяті прогнози цін на залізорудну сировину в світі лише до 2010 р. включно (с. 105, 110, 111).

3. У рецензованій монографії недостатньо уваги приділено особливостям оподаткування ГЗК України в контексті розроблення і прийняття Податкового кодексу нашої країни. У цьому аспекті було б доцільним проаналізувати досвід податкового стимулювання розвитку ГМК України наприкінці 90-х рр. на початку XXI ст.

Загалом, незважаючи на вказані зауваження, рецензована монографія, яку підготували спеціалісти з економічної геології, містить і наукову, яку і практичну новизну. Вона буде корисна і студентам, і викладачам, і практикам, які займаються розробленням родовищ залізистих кварцитів в Україні.